

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z powództwa A. [...] spółki komandytowo-akcyjna w P. przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 kwietnia 2022 roku w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych , skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 stycznia 2019 r., sygn. akt VII AGa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od A. [...] spółka komandytowo-akcyjna w P. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) decyzją z 7 sierpnia 2014 r. nr RPZ 1[...] nakazał M. [...] sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna z siedzibą w P. obecnie A. [...] spółka komandytowo-akcyjna (dalej: Skarżąca) zaniechania naruszeń polegających na:

1. nieujawnianiu w kierowanych do konsumentów zaproszeniach na prezentacje towarów, że przedmiotem są w istocie badania medyczne, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 6 ust. 1 i 3 pkt 2 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom

rynkowym (w ówczesnym brzmieniu t.j. Dz.U. 2007, nr 171, poz. 1206 z późn. zm.; dalej: ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym);

2. podawaniu w treści oferowanych umów wartości produktów (biostymulatory i harmonizery), która nie stanowiła faktycznej ceny sprzedaży, przy jednoczesnym wskazywaniu upustu o stałej i niezmienniej wartości, znacznie odbiegającej od pierwotnie podawanej ceny urządzeń, co sugerowało konsumentom szczególną korzyść cenową stanowiącą nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 3 pkt 5 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

3. informowaniu konsumentów uczestniczących w pokazach towarów, że uczestniczą w badaniach medycznych objętych refundacją z możliwością skorzystania z dofinansowania na ich zakup, podczas gdy w rzeczywistości korzyść w postaci refundacji i dofinansowania nie istniała, co stanowiło nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 9 pkt 8 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz praktykę naruszającą zbiorowe prawa konsumentów określoną w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (w ówczesnym brzmieniu t.j. Dz.U. nr 50, poz. 331 z późn. zm.; dalej: ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów).

Wyrokiem z 25 kwietnia 2017 r., XVII AmA [...] Sąd Okręgowy w W.-Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie Skarżącej od decyzji Prezesa UOKiK z 7 sierpnia 2014 r. nr RPZ 1[...] oraz zasądził na rzecz Prezesa UOKiK kwotę 720 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Od powyższego wyroku Skarżąca wniosła apelację, która wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z 16 stycznia 2020 r., VII AGa [...] została oddalona.

Skarżąca działając na podstawie art. 394⁴ § 2 k.p.c w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. złożyła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na:

1. potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ściślej przepisów art. 6 ust. 1 zw. z art. 2 pkt 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, których brzmienie nie pozwala wyprowadzić *expressis verbis* definicji ustalającej właściwy moment

przekazania informacji o warunkach umowy istotnych z punktu widzenia jej ewentualnego zawarcia;

2. oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

W uzasadnieniu wniosku Skarżąca wyjaśniła, że spornym i niezdefiniowanym w literaturze prawa oraz linii orzeczniczej jest moment, w którym konsument powinien uzyskać informacje dotyczące warunków umowy, istotnych z punktu widzenia ewentualnego jej zawarcia. Skarżąca podniosła, że przy zawieraniu umów przekazywała pełne informacje, w tym przede wszystkim: w jaki sposób i na jakich warunkach konsument może dokonać zakupu oraz czy zapłaci za produkt w całości lub części. W ocenie Skarżącej powyższe informacje w pełni zawierają się w ustawowej definicji „decyzji dotyczącej umowy” i były przekazywane konsumentowi w momencie jej podejmowania. Skarżąca ich nie zatajała, przekazywała po pokazach, w trakcie indywidualnych rozmów (za pośrednictwem pracowników). Z tego względu należy uznać, że swym zachowaniem nie wypełniła znamion określonych w art. 6 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

W ocenie Skarżącej okolicznością przemawiającą za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania jest też specyfika wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 16 stycznia 2020 r. VII AGa [...] oraz jego niezrozumiałe i lakoniczne uzasadnienie.

Prezes UOKiK w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o jej nie przyjęcie do rozpoznania, względnie oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel przewidzianego przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymagania może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć

rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., a więc istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (postanowienie Sądu

Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12). Twierdzenie o występowaniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów jest uzasadniony tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących owo zagadnienie. Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższa przesłanka nie została wykazana. W uzasadnieniu wniosku nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości. Jego uzasadnienie jest w istocie pobieżne i niemal zdawkowe. Należy wskazać, że przy ocenie, czy skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania nie jest rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się jurydycznej argumentacji mającej wykazać, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Samo sformułowanie problemu prawnego, bez przedstawienia argumentacji służącej wykazaniu, że potrzeba wykładni rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy, nie jest przy tym wystarczające. W niniejszej sprawie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawiera jedynie wskazanie przepisów prawa, które zdaniem Skarżącej budzą wątpliwości dotyczące ich wykładni oraz wskazanie zakresu tych wątpliwości. Brakuje jednak jakiegokolwiek argumentacji prawnej, która świadczyłaby,

że wskazane wątpliwości mają rzeczywisty charakter i dotyczą również innych, podobnych spraw lub też doprowadziły do powstania rozbieżności w orzecznictwie. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Skarżąca podniosła nadto, że w celu zobrazowania zaistniałego w sprawie problemu prawnego należy odwołać się do rozważań Sądu Apelacyjnego w [...] w przedmiocie definicji „decyzji dotyczącej umowy”. Skarżąca podniosła, że Sąd Apelacyjny w [...] stwierdził, że „Nie ma racji skarżący, że o istotnych informacjach dotyczących umowy, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym konkurencjom można mówić jedynie w kontekście samego zawarcia umowy z konsumentem. Powód pomija definicję ustawową zawartą w art. 1 pkt 7 (...). Z przepisu tego wynika, że przez decyzję dotyczącą umowy należy rozumieć podejmowaną przez konsumenta decyzję, co do tego, czy, w jaki sposób i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać określonej czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania. Stąd jednoznacznie wynika, że podjęcie decyzji dotyczącej umowy dotyczy nie tylko decyzji gospodarczej w postaci zawarcia umowy, ale także sytuacji, gdy konsument dopiero zamierza umowę zawrzeć, ale do jej zawarcia nie dochodzi.” (s. 21 uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 16 stycznia 2020 r., VII AGa [...]). Jednakże odwołanie do tych rozważań jest zupełnie chybione.

Ze wskazanych wyżej względów wskazana przesłanka nie mogła zostać uznana za podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżąca ograniczyła się bowiem zasadniczo do sformułowania innej niż przyjęta przez Sąd drugiej instancji, wykładni powołanych przepisów.

Skarżąca oparła też wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. na oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Zgodnie z jednolitym i utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce jedynie wówczas, gdy bez dokonania głębszej analizy dla przeciętnego prawnika jest oczywiste, że podstawy skargi kasacyjnej zasługują na uwzględnienie, a zatem ma miejsce kwalifikowana

postać naruszenia prawa, zauważalna przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i przesądza to o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi. Ponadto, jeżeli skarżący, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to powinien w wyodrębnionym wywodzie prawnym wykazać, że w sprawie doszło do kwalifikowanego, a zatem oczywistego naruszenia prawa widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe, niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa. Sam przecież zarzut oczywistego naruszenia określonego przepisu, nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż mimo oczywistego nawet naruszenia określonego przepisu wyrok może być prawidłowy.

Skarżąca wskazała na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wiążącą się z naruszeniem przepisów prawa materialnego tj. art. 6 ust. 1 zw. z art. 2 pkt 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom. W tym zakresie Skarżąca w istocie ograniczyła się do krótkiej polemiki z ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji, co do treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Działanie takie nie może być skuteczne, gdyż uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Ponadto, niezależnie od powyższego Sąd Najwyższy wyjaśnia, że równoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) co do zasady wyklucza możliwość twierdzenia o oczywistej zasadności skargi (wyrok Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2017 r., II UK 170/16, www.sn.pl, z odwołaniem się do wcześniejszych orzeczeń w jego uzasadnieniu). Ponieważ albo jest tak, że w sprawie są istotne wątpliwości prawne,

wobec czego jej rozstrzygnięcie nie jest oczywiste, albo nie ma żadnych wątpliwości tego rodzaju, a występują rażące uchybienia wytknięte w skardze, świadczące o jej oczywistej zasadności.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej. O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 14 ust. 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265).

a.s.